Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Bolangera nas i orella

Sant Julià de Cerdanyola

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Sant Julià de Cerdanyola

Coordenades:

Latitud:	42.22369
Longitud:	1.89283
UTM Est (X):	408628
UTM Nord (Y):	4675206

Classificació

Número de fitxa	08903 - 206
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Música i dansa
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	S'ha perdut
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de registre de la fitxa:	ds., 04/04/2020 - 02:00

Descripció

La melodia té dues parts que es van repetint i que acompanyen cada part de la dansa. Les parelles es disposen en cercle, agafats de les mans i comencen girant amb pas de galop amb desplaçament de costat cap a les seves dretes i ballen durant una tirada de la melodia. En acabar s'aturen i s'encaren per parelles, mentre canten acompanyant la melodia, saltironant acompassadament, s'estiren o pitgen el nas l'un a l'altre. Quan la

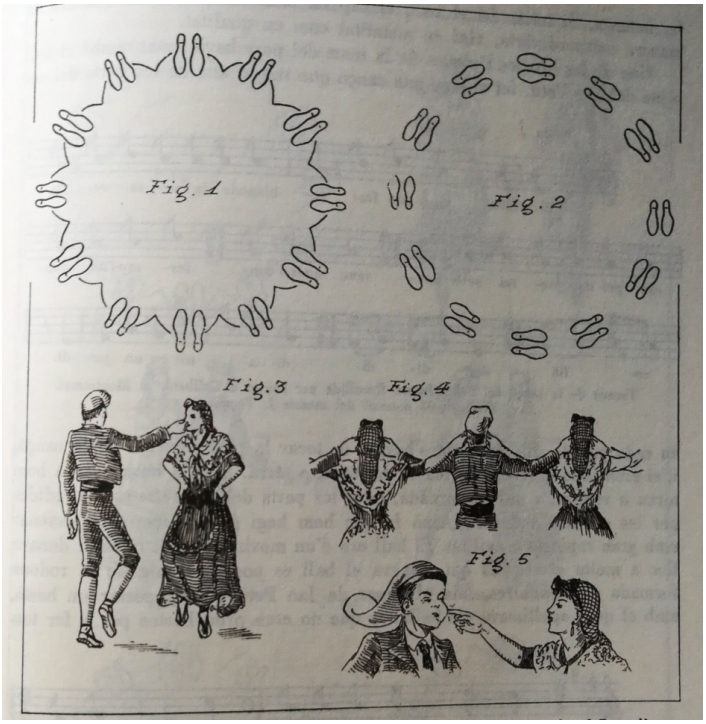
lletra diu “pel davant”, ell l'estira a ella, i quan diuen “per detràs”, ella li estira a ell. Així fan una altra tirada de la melodia. Després es reprèn el ball en cercle, però en comptes d'agafar-se de les mans s'agafen de les orelles, entrecreuant els braços dels balladors, voltant en el sentit del cercle cap a la dreta. Seguidament es tornen a encarar i sense deixar de saltar, inflen les galtes i se les piquen alternativament a ritme de la melodia, ara un ara l'altre. S'agafen novament de les orelles per voltar i es segueix fent alguna d'aquestes figures o improvisant altres del mateix tipus burlesc.

Història

Aquesta dansa la va recollir Joan Amades i la melodia la va transcriure Joan Tomàs. Es tracta d'un ball en cercle que té un caràcter una mica burleta però, tot i que no concreten si es feia en alguna data concreta, devia estar relacionada més aviat amb un joc que amb una festa. S'utilitzava la mateixa melodia que la bolangera de Ripoll afegint la següent lletra: La Bolangera té un gros nas que se l'estira per davant; La Bolangera té un gros nas que se l'estira pel detràs.
Van recollit aquesta dansa a Sant Julià de Cerdanyola, però devia ser freqüent a altres llocs del Berguedà.

Bibliografia

Amades, Joan. (1982) Costumari Català. Vol. V, 802, 803. Salvat i Edicions 62, edició facsímil.
Arxiu Joan Bial i Serra (1888-1970). Caixa 118, sobre 130. Arxiu de Patrimoni Etnològic de Catalunya. Departament de Cultura Generalitat de Catalunya.
Cortés Elía, María del Agua; Escútia Fors, Eloi (2020) Danses tradicionals del Berguedà. Recull històric, musical i coreogràfic. Volum 2. Edita Berguedana de Folklore Total. Berga.

Bolangera de nas i orella

(Sant Julià de Cerdanyola)

Recollida per Joan Amades amb transcripció musical de Joan Tomàs

